

Onderwerp Deelname City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving	
Nummer	2021/492198
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H. en Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	ECDW
Auteur	Lammeren, C. van
Telefoonnummer	023-5114509
Email	cvanlammeren@haarlem.nl
Kernboodschap	Er is een groeiende aanbod van ongezond en niet duurzaam voedsel. Dit zorgt voor toenemende gezondheidsproblemen, schade aan natuur, leefmilieu en uitstoot van broeikasgassen. Dit leidt tot verminderde kwaliteit van leven, maatschappelijke kosten, zorgkosten en overbelasting van ecosystemen en klimaatverandering. De City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving heeft als doel om deze trend tegen te gaan en de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem te versnellen. Middels drie werklijnen zet de City Deal in op een gezonder en duurzamer aanbod in het straatbeeld, gezonde en duurzame voedselroutines en het stimuleren van lokaal voedsel en de korte keten. De deal heeft daarmee raakvlakken met zowel economie als gezondheid. De Economische Visie Haarlem zet in op innovatieve clusters en proeftuinen op het gebied van circulaire economie en gezondheid. Het verduurzamen van ons voedselsysteem is binnen circulaire economie een focuspunt. We creëren aandacht voor o.a. dit thema met goede voorbeelden zodat bedrijven en consumenten kunnen aanhaken. Het gezondheidsbeleid 'Samen gezond in Kennemerland 2021-2028' zet in op een gezonde leefomgeving, met een focus op de jeugd. Het college ziet meerwaarde en relevantie om samen op te trekken rondom thema's die de City Deal omvat. Daarom besluit het college deel te nemen aan de City Deal voor in elk geval 2 jaar, met de intentie om de gehele looptijd (4 jaar) van de deal deel te nemen. Na twee jaar wordt de deelname geëvalueerd om te zien of deze Haarlem voldoende heeft opgebracht. Bij een positieve evaluatie continueren we de deal. Bij onvoldoende resultaat kunnen we de samenwerking op elk moment beëindigen. De City Deal zal op 16 oktober, op Wereld Voedsel dag, van start gaan.

economie als gezondheid. De Economische Visie Haarlem is op innovatieve clusters en proeftuinen op het gebied van circulaire economie en gezondheid. Het verduurzamen van ons voedselsysteem is daarin een focuspunt. We creëren aandacht voor o.a. dit thema met goede voorbeelden zodat bedrijven en consumenten kunnen aanhaken. Het gemeentelijk gezondheidsbeleid 'Samen gezond in Kennemerland 2021-2028' zet in op een gezonde leefomgeving, met een focus op de jeugd.

De City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving zal op 16 oktober, op Wereld Voedseldag, van start gaan. De deal wordt ondertekend door verschillende gemeenten (o.a. Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Ede, Almere) , ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, ministerie Volksgezondheid en Welzijn, Taskforce Korte Keten, Platform 31, JOGG en het Voedingscentrum.

Binnen de ambtelijke organisatie hebben we de meerwaarde onderzocht voor deelname aan deze City Deal voor Haarlem. Hierbij hebben we gekeken in hoeverre de werklijnen uit de deal aansluiten bij onze opgaven in Haarlem, de financiële haalbaarheid en inzet vanuit de ambtelijke organisatie. De toegevoegde waarde om deel te nemen is gericht op uitvoering van wet- en regelgeving om een gezonde omgeving te stimuleren en het bevorderen van (regionale) samenwerking voor een korte voedselketen.

2. Besluitpunten college

Het college van burgemeester en wethouders

Besluit om:

1. In te stemmen met de intentie om voor vier jaar deel te nemen aan de City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving.
2. In te stemmen met een evaluatie van de City Deal na twee jaar om te evalueren of de Deal voldoende heeft opgebracht. Hierbij worden de volgende zaken meegenomen:
 - Toegevoegde waarde samenwerken met andere gemeenten via een City Deal.
 - Mate van versnelling beleidsdoelstellingen circulaire economie, mate versnelling verduurzamen voedselsysteem in Haarlem.
 - Mate van ontmoedigen ongezonde voeding via omgevingsplannen, het stimuleren van een gezonde omgeving voor de jeugd.

3. Beoogd resultaat

Deze City Deal helpt de transitie naar een duurzame economie te versnellen en stimuleert een gezonde leefomgeving. De City Deal geeft een stimulans aan het ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de voedselomgeving gezonder en duurzamer in te richten. De City Deal geeft aandacht voor een gezonde en toekomstbestendige voedselcultuur en routines en vergroot het aandeel lokaal voedsel in ons dagelijks menu. De City Deal geeft meer aandacht voor stadslandbouw en verticale landbouw.

4. Argumenten

4.1 Het besluit past in het ingezet beleid

De City Deal sluit aan bij de Economische Visie Haarlem en bij het Gezondheidsbeleid 'Samen gezond in Kennemerland 2021-2028'.

Vanuit de Economische Visie Haarlem versterken we innovatieve clusters op circulaire en duurzame economie en gezondheid. Hierbij is het inspelen op maatschappelijke trends om toegepaste innovatie aan te jagen belangrijk om proeftuinen te realiseren.

Vanuit Haarlem Circulair is de afgelopen jaren ingezet op het organiseren van activiteiten en het stimuleren van initiatieven met een focus op voedsel om de zichtbaarheid van circulaire economie te vergroten. We creëren aandacht voor o.a. dit thema met goede voorbeelden zodat bedrijven en consumenten kunnen aanhaken. Zo is er een koplopergroep Circulaire Restaurants en pilot de Schillenfiets die ondernemers stimuleert keukenafval te scheiden.

Overgewicht is een landelijk probleem wat alleen maar groter wordt. In Haarlem komt overgewicht met name in de gebieden Schalkwijk en Haarlem Oost veel voor. De City Deal zet in op een gezonde voedselomgeving wat bijdraagt aan gezondere leefomgeving. Hierdoor wordt de gezonde keuze makkelijker. Dit past in het Gezondheidsbeleid van de gemeente.

4.2 Doelen City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving sluiten aan bij de uitdagingen van Haarlem.

Hieronder wordt per doel aangegeven hoe dit aansluit bij Haarlemse opgaven en initiatieven:

- Implementeren en zo nodig (door)ontwikkelen van instrumenten om de voedselomgeving gezonder en duurzamer in te richten.

Voor het stimuleren van het aanbod in gezonde voeding moeten nieuwe juridische mogelijkheden worden gecreëerd. Dit is één van de doelen van de City Deal, hier bij aansluiten kan helpen om deze mogelijkheden goed in Haarlem te laten landen. Gemeenten hebben momenteel niet de juridische mogelijkheid om ongezonde voeding via omgevingsplannen te ontmoedigen, op dit moment is hier nog onvoldoende draagvlak voor.

- Stimuleren van een gezonde en toekomstbestendige voedselcultuur en -routines.
Meer aandacht voor initiatieven en projecten die duurzame voedselkeuzes stimuleren :
 - De koplopergroep Circulaire Restaurants zet in op bewustwording duurzame keuzes d.m.v. hun menu.
 - De Schillenfiets stimuleert het scheiden van groen afval en daarmee duurzame voedsel routines.
 - Haarlem Food Future werkt aan bewustzijn en routines onder de pijler 'Duurzame Voedselkeuzes'.
 - De Startup Tommy Tomato verzorgt gezonde maaltijden op scholen die voor iedereen toegankelijk zijn.
 - Met de EU Subsidie Cities 2030 starten Living Labs die bijdragen aan bewustwording en een sociale voedselomgeving. Voorbeelden zijn de Plukweide, Ecoring en de Kweektuin.

- Vergroten van het aandeel lokaal voedsel in het dagelijks menu

Er is weinige ruimte voor voedselproductie in Haarlem, we kunnen kwantitatief niet in onze eigen voedselbehoefte voorzien. Regionale samenwerking is noodzakelijk om de korte keten en daarmee lokaal voedsel te stimuleren. Deze samenwerking geeft meer aandacht aan stadslandbouw en verticale landbouw. Deze hebben vanwege bovenstaande met name een educatief en innovatief karakter. Binnen Cities 2030 ontwikkelen we de komende tijd Living labs die gericht zijn op de korte keten. Om deze ketens te creëren is intergemeentelijke samenwerking belangrijk. Daarnaast geeft deze werklijn de mogelijkheid om lokale partners te betrekken, de focus op inkoop bij de koplopergroep Circulaire Restaurants te vergroten en lokale initiatieven onder de aandacht te brengen. Voorbeelden zijn de Buurboerderij, de Oesterzwammerij, Wij telen Groente, Volkstuinen, Plukweide en Ecoring.

4.3 Koppeling gezondheid en duurzaamheid juist nu relevant

De corona crisis laat zien dat een gezonde leefstijl essentieel is, zowel voor de gezondheid als voor het functioneren van de samenleving. De impact van onze huidige voedselproductie op het milieu is groot. Om het aanbod van gezond voedsel te stimuleren moeten we meer lokaal en duurzamer gaan produceren. De City Deal draagt bij aan de omslag naar een gezonde en duurzame voedselproductie.

4.4 Deelname is mogelijk uit bestaande capaciteit en middelen

Er wordt één a twee dagen per maand aan capaciteit en een jaarlijkse financiële bijdrage van €10.000,- gevraagd. Deze capaciteit en financiële bijdrage kan verdeeld worden tussen Economie en Gezondheid vanuit bestaande middelen voor twee jaar. De middelen kunnen deels uit budget gezondheid (Preventieakkoord) betaald worden.

5. Risico's en kanttekeningen

5.1 Deelname City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving is mogelijk vanuit bestaande capaciteit en middelen voor twee jaar

De City Deal heeft een looptijd van vier jaar. Bij een positieve evaluatie van de deal na twee jaar zal er voor 2024 en 2025 opnieuw gekeken moeten worden naar financiële middelen voor deelname.

6. Uitvoering

6.1 Aanpak

Deze City Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en bestaat uit meerdere fasen gedurende de periode tot 16 oktober 2025. De 3 fasen zijn:

- Fase 1: opstellen werkplan, organisatie en versterking van het netwerk.
- Fase 2 (tot einde van de City Deal): uitvoering werkplan en opstellen routekaart 2021-2025.
- Fase 3 (tot einde van de City Deal) opleveren van eindproducten en verspreiden van kennis/innovaties

De voortgang van de City Deal wordt jaarlijks geëvalueerd door de projectleider in samenwerking met het interbestuurlijke programma Agenda Stad. Op basis van deze evaluatie wordt de routekaart geactualiseerd en het jaarprogramma voor het volgende jaar vastgesteld.

De gemeente evalueert de City Deal na twee jaar. Bij die evaluatie is aandacht voor de toegevoegde waarde van samenwerken binnen deelname, de mate van versnelling en de mate van het ontmoedigen van ongezonde voeding. Bij onvoldoende resultaten kunnen we de samenwerking op elk moment beëindigen.

Ambtelijk vraagt deelname aan de City Deal een actieve bijdrage, bijvoorbeeld door het inbrengen van concrete cases en proposities en het verbinden van partijen in de stad.

6.2 Ondertekening

Wethouder Robbert Berkhout zal namens de gemeente Haarlem de City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving ondertekenen. Hiermee is de bestuurder ambassadeur voor de City Deal en draagt de doelen van de deal bestuurlijk uit. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een interview wanneer een City Deal project binnen Haarlem wordt afgerond. Het is mogelijk om deel te nemen aan activiteiten en bijeenkomsten voor de City Deal.

6.3 Communicatie

Communicatie over de voortgang van de City Deal en van de projecten die er deel van uitmaken, is een taak die binnen de City Deal belegd wordt. Daarnaast zal dit besluit via de gebruikelijke communicatie kanalen bekend gemaakt worden.

7. Bijlage

Bijlage 1: City Deal Duurzame en Gezonde Voedselomgeving.